

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Forfatningstraktaten : Et nyt grundlag for EU

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 2005

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Forfatningstraktaten : Et nyt grundlag for EU](#) 3

[Forfatningstraktaten : Et nyt grundlag for EU](#) 4

[Forfatningstraktaten : Et nyt grundlag for EU](#) 5

[Forfatningstraktaten : Et nyt grundlag for EU](#) 6

[Forfatningstraktaten : Et nyt grundlag for EU](#) 7

[Forfatningstraktaten : Et nyt grundlag for EU](#) 8

Den nye forfatningstraktat

Efter 3 års debat og forhandlinger kunne EU's stats- og regeringschefer den 29. oktober 2004 underskrive forfatningstraktaten. Før traktaten kan træde i kraft, skal den imidlertid godkendes i alle medlemslande. I Danmark skal borgerne tage stilling ved en folkeafstemning. Denne folder giver dig overblik over forfatningstraktatens indhold og indblik i de væsentligste nyskabelser.

Forfatningstraktatens opbygning

Forfatningstraktaten består af fire dele. Det er den første del, der giver traktaten dens forfatningsmæssige karakter. Her fastlægges Unionens mål, værdier, kompetencefordelingen mellem EU og medlemslandene, betingelserne for medlemskab og spillereglerne for EU's institutioner. De væsentligste nyskabelser findes i traktatens første del, og det er hovedsageligt denne del, der gennemgås i det følgende.

Traktatens opbygning

Del 1: Forfatningsdelen. Unionens værdier og mål, kompetencedeling og spilleregler for institutionerne.

Del 2: Charter om grundlæggende rettigheder

Del 3: Unionens politikker og funktionsmåde.

Del 4: Afsluttende og generelle bestemmelser

Du kan finde forfatningstraktaten på www.eu-oplysningen.dk og i en læsevenlig udgave på www.euabc.dk

Traktaterne sammenskrives

Forfatningstraktaten samler de tidligere EF- og EU-traktater til ét dokument. Samtidig forsvinder søjle-strukturen, der blev indført med Maastricht-traktaten. I stedet er alle områder som udgangspunkt omfattet af det overstatslige samarbejde, og Unionen får status som én juridisk person – tidligere gjaldt det primært for samarbejdets første søjle. I praksis betyder det, at Unionen fx kan repræsentere sig selv udadtil og handle på egne vegne.

ligestilling, retsstaten, respekt for menneskerettighederne og mindretalsrettigheder. På det grundlag skal samfundet præges af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd.

Det er en forudsætning for medlemskab at respektere Unionens værdier. Og medlemslandene er forpligtede på at fremme værdierne – både indadtil og udadtil.

Søjlestrukturen afskaffes

Søjle 1
EF-samarbejdet

Overstatsligt

Søjle 2
Den Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik

Mellemstatsligt

Søjle 3
Retlige og indre anliggender

Mellemstatsligt

Forfatningstraktaten
Overstatsligt
– dog særlige regler for den fælles udenrigs og sikkerhedspolitik

Unionens værdier

Hvor tidligere EF- og EU-traktater har fokuseret på handel og velstand, tager forfatningstraktaten udgangspunkt i værdier. De værdier, der opregnes, er respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati,

Et medlemsland kan fratages sine stemmerettigheder, hvis det vedvarende og alvorligt krænker værdierne.

Under forhandlingerne blev det fra flere sider foreslået, at traktatens indledning (præamblen) skulle indeholde en henvis-

Forfatningstraktaten : Et nyt grundlag for EU

ning til kristendommens kulturelle betydning. Ønsket blev ikke efterkommet. I stedet henvises der mere generelt til betydningen af Europas religiøse arv.

Forfatningstraktaten opridses desuden Unionens symboler: EU-flaget, hymnen ("Ode til glæden" af Beethoven), mønten (euroen) og sloganet ("Forenet i mangfoldighed").

Forfatningstraktatens anden del består af Charteret om grundlæggende rettigheder. Charteret sammenskriver de gældende menneskerettigheder og grundlæggende rettigheder i EU – både traditionelle demokratiske og borgerlige frihedsrettigheder og de sociale og økonomiske rettigheder. Charteret blev vedtaget som en politisk hensigtserklæring i forbindelse med Nice-topmødet i 2000. At charteret skrives ind i forfatningstraktaten, gør det juridisk bindende.

Unionen vil desuden tiltræde den europæiske Menneskerettighedskonvention.

Unionen og medlemslandene

Forfatningstraktaten fastlægger forholdet mellem medlemslandene og Unionen. Unionen skal respektere landenes nationale identitet, deres forfatninger og politisk struktur, mens et land ikke må handle i strid med virkeliggørelsen af Unionens mål.

Forfatningstraktaten understreger, at EU-retten har forrang frem for medlemsstaternes ret. Det er en ny formulering af et retsprincip, som EF-Domstolen har knæsat, og de nationale domstole har fulgt i mange år.

Fordelingen af kompetencer mellem medlemslandene og EU følger tre vigtige principper: Princippet om kompetence-tildeling betyder, at Unionen kun kan handle på områder, hvor den er blevet tildelt kompetence i forfatningen. I følge nærhedsprincippet kan Unionen kun handle på de områder, hvor der ikke er enekompetence, hvis målet for handlingen ikke bedre kan opfyldes på et lavere niveau

(lokalt, regionalt, nationalt). Proportionalitetsprincippet betyder, at en handling fra Unionen ikke må gå videre end nødvendigt for at opnå forfatningens mål. Både nærheds- og proportionalitetsprincippet uddybes i protokoller, der er tilføjet forfatningstraktaten.

Kompetencefordelingen

Områder med enekompetence

- Toldunionen,
- Fastlæggelse af de konkurrenceregler, der er nødvendige for det indre markeds funktion,
- Den monetære politik for de medlemsstater, der har euroen som valuta,
- Bevarelse af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik,
- Den fælles handelspolitik og
- Indgåelse af visse internationale aftaler.

Områder med delt kompetence

- Det indre marked,
- Social- og arbejdsmarkedspolitik inden for rammerne af forfatningens tredje del,
- Økonomisk, social og territorial samhørighed,
- Landbrug og fiskeri, (undtagen bevarelse af havets biologiske ressourcer),
- Miljø og forbrugerbeskyttelse,
- Transport og transeuropæiske net,
- Energi,
- Området med frihed, sikkerhed og retfærdighed,
- Fælles sikkerhedsudfordringer på folkesundhedsområdet,
- Teknologisk udvikling og rummet samt
- Udviklingssamarbejde og humanitær bistand.

Enekompetence og delt kompetence

Forfatningstraktaten opregner områder, hvor Unionen har ene-kompetence, og de områder hvor Unionen deler kompetencen med medlemslandene. Enekompetence vil sige, at kun Unionen har beføjelser til at lovgive på området. Delt kompetence betyder, at både Unionen og medlemslandene kan lovgive. Medlemslandene kan kun udøve kompetence i det omfang, Unionen ikke udøver den.

Gangbroer og gummiparagraffer

På den ene side tydeliggør forfatningstraktaten kompetencedelingen og princippet om, at det er medlemslandene, der tildeler EU kompetence. På den anden side bevares fleksibilitetsbestemmelsen (eller "gummiparagraffen"). Bestemmelsen bevirker, at en enig Union kan udføre handlinger, der ikke har hjemmel i traktaten. Samtidig kan Det Europæiske Råd, der består af landenes stats- og regeringsledere, efter høring af Europa-Parlamentet og underretning af de nationale parlamenter beslutte, at afgørelser på specifikke områder, der normalt kræver enstemmighed eller særlige beslutningsprocedurer, for fremtiden kan afgøres ved flertal.

Bestemmelserne kaldes ofte for "passagerer" efter det franske ord for "gangbro", fordi de giver Unionen mulighed for at omgå den sædvanlige procedure for traktatændringer.

Institutionelle ændringer

Forfatningstraktaten indeholder en række ændringer og nyskabelser i EU's institutioner.

Formandskabet for EU vil stadig gå på skift mellem landene men i en minimeret udgave. Tidligere har EU's formand været regeringslederen i formandskabslandet. Når traktaten træder i kraft, skal der vælges en fast formand for Det Europæiske Råd. Formanden vælges for 2½ år af gangen.

Samtidig udpeges der en udenrigsminister, som skal varetage Unionens udenrigs- og sikkerhedspolitik. Udenrigsministeren bliver både formand for udenrigsministerrådet og næstformand i EU-kommissionen.

Forfatningstraktaten ændrer kommissionens sammensætning. Fra 2014 vil der ikke længere være en kommissær fra hvert land. I stedet vil antallet af kommissærer svare til 2/3-dele af landene. Kommissærposterne fordeles mellem landene ved ligelig rotation. I en periode på 15 år vil der altså være en dansk kommissær i 10 år.

Ny lovgivningsprocedure

Forfatningstraktaten indfører en "almindelige lovgivningsprocedure", der vil gælde for hovedparten af EU's lovgivning. Den indebærer, at Rådet vedtager med kvalificeret flertal, og at Europaparlamentet er medlovgiver.

Samtidig reducerer forfatningstraktaten betingelserne for kvalificeret flertal fra tre til to: Et kvalificeret flertal består af 55% af landene, som repræsenterer 65% af EU's befolkning. Der skal mindst fire lande til at nedstemme et forslag.

Indførelsen af den almindelige lovgivningsprocedure betyder, at antallet af områder, hvor Europaparlamentet er medbestemmende, forøges kraftigt. Parlamentet får bl.a. direkte indflydelse på hele EU's budget, store dele af landbrugspolitikken, politisamarbejdet og asyl- og flygtningepolitikken.

EU's retlige instrumenter forenkles og får nye navne. Antallet af instrumenter skæres ned fra mere end 15 til 6. Forordninger ændrer navn til "Europæiske love". Disse retsakter er gyldige i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hvert land. Direktiver ændrer navn til "Europæiske rammelove". Mens retsakternes mål er bindende for medlemsstaterne, er gennemførelsen overladt til nationale myndigheder.

De nationale parlamenter skal underrettes om alle nye initiativer fra Kommissionen. Hvis en tredjedel af parlamenterne mener, at et forslag ikke er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, skal Kommissionen tage forslaget op til fornyet overvejelse.

Kristendemokraterne

Kristendemokraterne

og forfatningstraktaten

Kristendemokraterne anbefaler vælgerne at stemme nej, når den nye forfatningstraktat skal til afstemning. Baggrunden for anbefalingen er en afvejning af forfatningstraktatens positive og negative elementer.

KD finder det positivt, at:

- Traktaterne sprogligt og indholdsmæssigt er forenklet og sammenskrevet til én traktat.
- Forordet og artiklerne om Unionens værdier og mål understreger EU som et værdifællesskab, der skal være til gavn for såvel borgerne i EU som befolkningerne i landene uden for EU.
- Der er en tydeliggørende beskrivelse af kompetencefordelingen mellem stater og EU.
- Forfatningstraktaten svarer på mange af de udfordringer, som et udvidet EU byder på, bl.a. ved at indføre flertalsafgørelser på flere områder.
- Der for første gang er fastlagt en procedure for frivillig udtræden og genindtræden i Unionen.
- Forslaget indebærer større åbenhed i EU, herunder i forbindelse med afstemninger i Ministerrådet.
- Det dobbelte flertal rydder op i Nice-traktatens uklare flertalsregler.
- Overholdelsen af nærhedsprincippet er blevet styrket gennem forslaget om at inddrage de nationale parlamenter mere i beslutningsprocesserne.

KD finder det negativt, at:

- Der udnævnes en fast formand for EU, hvilket svækker det roterende EU-formandskab, som er med til at sikre EU's folkelige forankring og legitimitet.
- Hvert medlemsland ikke er sikret en kommissær.
- Unionen får status af juridisk person.
- Der udpeges en europæisk udenrigsminister. Betegnelsen er et uheldigt signal, og der er risiko for kompetence-konflikter.
- Traktatens navn er "Forfatning". Navnet giver associationer til et statsbygningsprojekt i lighed med indskrivningen af EU's symboler.
- Charteret om Grundlæggende Rettigheder gøres retligt bindende. Det skaber en uklarhed om, hvem der får det sidste ord i en menneskeretssag: EF-Domstolen eller Menneskerettighedsdomstolen.
- EU med passarellen eller "gangbroen" kan tilsidesætte de normale procedurer for traktatændringer.
- Der ikke er henvist til kristendommens historiske betydning for Unionens værdigrundlag.
- "Gummiparagraffen" eller fleksibilitetsbestemmelsen fortsat er med.

KD anerkender, at Forfatningstraktaten indeholder positive elementer men mener ikke, at forfatningstraktaten, med de mangler den har, er et tilfredsstillende alternativ til det eksisterende traktatgrundlag. KD finder imidlertid ikke, at den nuværende traktat er tidssvarende, og opfordrer derfor til, at traktatgrundlaget genforhandles efter en folkeafstemning.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk